

Przewóz w sztukach przesyłek – najważniejsze zasady wynikające z Umowy ADR

Podczas organizowania transportu produktów niebezpiecznych, w zależności od ich ilości oraz rodzaju, nadawca może wybrać jeden z trzech sposobów: przewóz luzem, w cysternach i w sztukach przesyłek. Ta ostatnia możliwość oznacza konieczność użycia odpowiednich opakowań, dostosowanych do danego towaru.

mgr inż. Joanna Puchalska-Gad
THETA Consulting Sp. z o.o.

Sztuką przesyłki określamy jest końcowy produkt operacji pakowania, składający się z opakowania, opakowania dużego lub DPPL (duży pojemnik do przewozu luzem), wraz z jego zawartością, który jest przygotowany do wysyłki. Przewóz w sztukach przesyłek obejmuje również naczynia do gazów, a także przedmioty, które ze względu na swój rozmiar, masę lub kształt mogą być przewożone bez opakowania albo w pakietach, klatkach lub w urządzeniach do przenoszenia.

Rodzaj pojazdu

Sztuki przesyłki mogą być załadowane do pojazdów/kontenerów zamkniętych, pojazdów/kontenerów odkrytych lub pojazdów/kontenerów krytych oponczą. Wybór rodzaju pojazdu czy kontenera nie zawsze jest dowolny i może zależeć od przepisów szczególnych V lub od zastosowanych opakowań. Należy więc upewnić się, czy dla danego towaru niebezpiecznego został przypisany któryś z przepisów V, wskazujący w swojej treści konieczność użycia konkretnego rodzaju kontenera/pojazdu lub czy opakowanie nie jest wykonane z materiałów wrażliwych na wilgoć. W tej sytuacji bowiem towary można przewozić tylko pojazdami/kontenerami zamkniętymi lub krytymi oponczą. Z takim wymaganiem spotkamy się między innymi ładując materiał stały zagrażający środowisku zaliczony do UN 3077 (np. tlenek cynku) spakowany do worków z tkaniny z tworzywa sztucznego bez wkładki i wykładziny wewnętrznej (kod 5H1). Obowiązujący dla UN 3077 przepis szczególnie V13 nakazuje przewóz worków typu 5H1, 5L1 lub 5M1 tylko w pojazdach/kontenerach zamkniętych. Przed rozpoczęciem czynności załadunku należy sprawdzić stan powierzchni wewnętrznej i zewnętrznej pojazdu i kontenera, aby upewnić się, że nie są zanieczyszczone oraz że nie mają uszkodzeń mogących spowodować w dalszej kolejności uszkodzenia sztuk przesyłki. Ponadto należy sprawdzić, czy ładunek nie jest objęty zakazem ładowania razem i podczas ładowania sztuk przesyłek do jednego pojazdu lub kontenera, na których znajdują się różne nalepki ostrzegawcze, zwrócić uwagę zwłaszcza na opakowania z dodatkowymi nalepkami klasy 1. Najwięcej ograniczeń w załadunku ustalono dla materiałów i przedmiotów klasy 1, wśród których decyduje zaliczenie do grupy zgodności.

Załadunek z innymi towarami

Jeżeli towar niebezpieczny zostanie załadowany do tej samej jednostki transportowej wraz z żywnością, artykułami spożywczymi czy karmą dla zwierząt, również konieczne będzie sprawdzenie, w jakie nalepki ostrzegawcze został zaopatrzony. Sztuki przesyłek (w tym próżne nieoczyszczone opakowania) oznakowane nalepkami ostrzegawczymi dla klasy 6.1 lub 6.2, a także dla klasy 9, ale jedynie z UN 2212, 2315, 2590, 3151, 3152 i 3245, nie powinny być spiętrzane lub ładowane w bezpośredniej bliskości z żywnością. Warto mieć na względzie, że wymienione nalepki ostrzegawcze mogą wskazywać nie tylko zagrożenie główne i klasę, do której towar został zaliczony, ale również jego zagrożenie dodatkowe. Stosowne środki ostrożności powinny być podejmowane w odniesieniu do pojazdu, kontenera, a także miejsc załadunku, rozładunku i przeładunku. Sztuki przesyłek zaopatrzone we wskazane powyżej nalepki, które nie będą całkowicie przykryte (np. przy użyciu plandeki czy pokrywy z tektury) lub nie będą posiadały dodatkowego opakowania, należy oddzielić od żywności, artykułów spożywczych lub karmy dla zwierząt stosując jedną z możliwości:

- oddzielenie ciągłymi przegrodami o wysokości co najmniej takiej jak sztuki przesyłek;
- oddzielenie sztukami przesyłek, które są zaopatrzone w nalepki inne niż dla klasy 6.1, 6.2 lub nie zawierają towarów UN 2212, 2315, 2590, 3151, 3152 i 3245 z klasy 9;
- oddzielenie wolną przestrzenią o szerokości nie mniejszej niż 80 cm.

Limity ilościowe

Podczas załadunku do jednostki transportowej towarów niebezpiecznych w sztukach przesyłek najczęściej występującym limitem ilościowym na pełnym ADR, czyli bez korzystania z wyłączeń, jest dopuszczalna masa całkowita (dmc) danego pojazdu. Są jednak wyjątki, kiedy to przepisy Umowy ADR narzucają limit ilości przewożonych towarów. W przypadku klasy 1, maksymalna dopuszczalna masa netto materiałów wybuchowych zależy od użytego pojazdu (EX/II lub EX/III), podklasy i grupy zgodności i może wynosić od 6,25 kg do 16 000 kg. Jedynie przewóz materiałów zaliczonych do podklasy 1.4S, a także próżnych nieoczyszczonego opakowań, nie ma wprowadzonych ograniczeń. W przypadku nadtlenków organicznych klasy 5.2 i materiałów samoreaktywnych klasy 4.1, należących do typów B, C, D, E lub F, maksymalna ilość materiału została ograniczona do 20 000 kg na jednostkę transportową. Takie towary niebezpieczne mają również wprowadzony inny limit, czyli ilość materiału dopuszczoną dla jednego opakowania, wynikającą z metod pakowania OP i związaną bezpośrednio z zaliczeniem do odpowiedniego typu.

Mocowanie

Przewozy w sztukach przesyłek, i to nie tylko tych zawierających towary niebezpieczne, mogą być realizowane w sposób bezpieczny jedynie po ich uprzednim poprawnym zamocowaniu. W tym celu pojazd lub kontener powinny być wyposażone w odpowiednie urządzenia, takie

